

ERFGOED BRUSSEL

N°013

DECEMBER 2014

DOSSIER CULTUSGEBOUWEN

VARIA

Oude liften, jong erfgoed

De Parking '58 in Brussel

EEN PUBLICATIE VAN BRUSSEL STEDELIJKE ONTWIKKELING

BESCHERMDE LIFTEN IN HET BRUSSELS HOOFDSTEDELIJK GEWEST

Muriel MURET

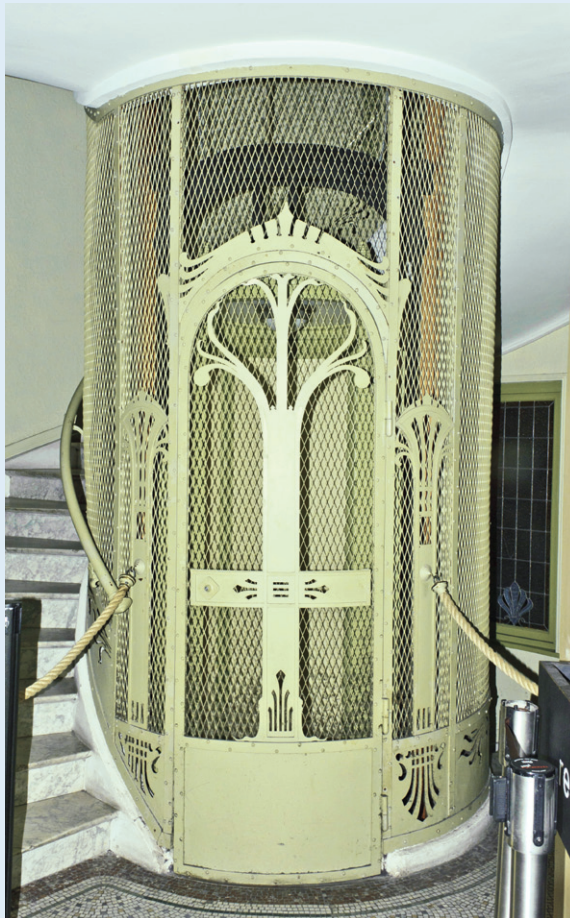
Kunsthistorica verbonden aan de Directie Monumenten en Landschappen

Een aantal liften maakt deel uit van beschermde gebouwen en hierdoor zijn ze dus eveneens onderworpen aan de gevolgen van de beschermingsmaatregel. Tot op vandaag is geen enkele lift het voorwerp geweest van een specifieke afzonderlijke vrijwaring. Er wordt meestal van uitgegaan dat deze uitrusting, als roerend en tegelijkertijd onroerend erfgoed, integraal deel uitmaakt van een 'monument', dat in het Brussels

Wetboek voor Ruimtelijke Ordening trouwens wordt gedefinieerd als 'elk merkwaardig werk, met inbegrip van de uitrusting of decoratieve elementen die er integrerend deel van uitmaken' (art. 206, 1°, a). Sommige liften – een tiental – zijn gevrijwaard omdat ze expliciet worden vermeld in de besluiten. Andere – voor zover ze een reële waarde en authenticiteit bezitten – kunnen als gevrijwaard gelden, gezien ze deel uitmaken van in hun totaliteit gevrijwaarde goederen. Doorgaans primeert de historische, esthetische en zelfs artistieke waarde boven de eigenlijke technische kwaliteiten.

De meeste beschermde liften bevinden zich in wooncomplexen, zoals de grote liften met open koker en uitgevoerd in kostbare materialen die typisch zijn voor de luxe flatgebouwen in Beaux-Artsstijl van voor 1914-1918 (gebouw Oesterman, Van Meenenplein 22 in Sint-Gillis, 1913, arch. L. Janlet, B 14.07.1994) of de liften in modernistische of art-deco-flatgebouwen van het interbellum, eveneens in het trappenhuis of, vaak per twee, geplaatst in gesloten liftkokers (het *Palais de la Folle Chanson*, Sterreplein 2 in Elsene, 1928, arch. A. Courtens, B. 25.10.200; Blok I van de *Pavillons français*, Notelaarstraat

▼ 1

Afb. 1

Lift van de voormalige *Assurances Gresham Life Assurance Society* (A. de Ville de Goyet, 2014 © GOB).

Afb. 2

Lift van het voormalige gebouw van *Old England* (thans het Muziekinstrumentenmuseum) (A. de Ville de Goyet, 2014 © GOB).

Afb. 3

Lift van de voormalige magazijnen *Jules Waucquez et Cie*, thans Archief van de Stad Brussel (A. de Ville de Goyet, 2014 © GOB).

282 in Schaarbeek, 1934, arch. M. Peeters, B. 19.04.2007; flatgebouw van architect J. Ramaeckers op de hoek van de Molièrelaan in Elsene, 1930, B.16.03.1995; *Le Tonneau*, Generaal de Gaullelaan 51 in Elsene, 1938-1940, arch. Sta Jasinski, B. 19.04.2007; en later het flatgebouw *La Basilique*, Keizer Karellaan 122-124 in Ganshoren, 1938-1953, arch. J. Delhaye, B. 19.04.2007).

Ook in beschermd kantoorgebouwen maken liften deel uit van de uitrusting van de ontvangsthal, zoals in het voormalige gebouw van de *Assurances Gresham Life Assurance*

Society (afb. 1), Koningsplein 3 (1903, arch. L. Govaert, B. 21.10.1993), De Sociale Voorzorg, Luchtvaartsquare 29 in Anderlecht (1930, arch. Brunfaut, B. 09.09.1993), of het rectoraatsgebouw van de Vrije Universiteit Brussel, Pleinlaan 2 in Elsene (1971-1978, arch. R. Braem, B. 27.09.2007).

Ook in beschermd commerciële gebouwen en hotels zijn fraaie liften te vinden: de oudste in het hotel *Métropole*, de Brouckèreplein 31 (B. 28.02.2002), in het voormalig gebouw van *Old England* (thans het Muziekinstrumentenmuseum) (afb. 2), Hofberg 2 (B. 30.03.1989), in de voor-

malige magazijnen *Jules Waucquez et Cie* (thans Archief van de Stad Brussel) (afb. 3), Huidevettersstraat 57-71 (B. 13.12.2001), of de merkwaardige 'paternoster' in het voormalige gebouw van het Bestuur der Postcheques (thans Vlaams parlement), Leuvenseweg 88 (B. 02.04.1998).

Tot slot vermelden we de lift van de voormalige lijkenhuiskapel in het Brugmannhospitaal ontworpen door Victor Horta en thans administratieve zetel van De Brusselse Keuken, A. Van Gehuchtenplein 4 (B. 14.04.2005).

Vertaald uit het Frans

▼ 2

▼ 3

COLOFON

REDACTIECOMITÉ

Jean-Marc Basy, Stéphane Demeter,
Paula Dumont, Murielle Lesecque,
Cecilia Paredes, Brigitte Vander Bruggen
en Anne-Sophie Walazyc.

EINDREDACTIE IN HET NEDERLANDS

Paula Dumont

EINDREDACTIE IN HET FRANS

Stéphane Demeter

SECRETARIAAT VAN REDACTIE

Murielle Lesecque

COORDINATIE VAN ICONOGRAFIE

Cecilia Paredes

COORDINATIE VAN DE DOSSIER

Stéphane Demeter

AUTEURS/ REDACTIONELE MEDEWERKING

Thomas Coomans, Olivia Bassem,
Johan Bellaert, Jérôme Bertrand,
Céline Cheron, Stéphane Demeter,
Paula Dumont, Diane Gustin,
Marianne Hiernaux, Reinout Labberton,
Harry Lelièvre, Marie-Noëlle Martou,
Marc Meganck, Muriel Muret,
Sven Stercken, Stephan Van Bellingen,
Steven Van Bocxlaer Johan Van Dessel,
Valérie Vermandel, Eva Weyns.

VERTALING

Gitracom, Hilde Pauwels,
Data Translations Int.

NALEZING

Koenraad Raeymaekers, Wim Kenis,
Harry Lelièvre, Stephan Van Bellingen en
de leden van het redactiecomité

VORMGEVING

The Crew Communication

DRUK

Dereume Printing

VERSPREIDING EN ABONNEMENTENBEHEER

Cindy De Brandt,
Brigitte Vander Bruggen.
bpeb@sprb.irisnet.be

BEDANKINGEN

Philippe Charlier, Emanuelle de Sart,
Farba Diop, Manja Vanhaelen.

VERANTWOORDELIJKE UITGEVER

Arlette Verkruyssen, directeur-generaal
van Brussel Stedelijke Ontwikkeling/
Gewestelijke overheidsdienst Brussel,
CNN – Vooruitgangstraat 80, 1035 Brussel.

De artikelen zijn gepubliceerd onder de
verantwoordelijkheid van de auteurs.
Alle rechten voor het reproduceren,
vertalen of herwerken zijn voorbehouden.

CONTACT

Directie Monumenten en Landschappen –
Cel Sensibilisatie
CNN – Vooruitgangstraat 80, 1035 Brussel
<http://www.monument.irisnet.be>
broh.monumenten@gob.irisnet.be

HERKOMST VAN DE FOTO'S

Mochten er ondanks onze inspanningen om
alle reproductierechten te betalen toch nog
gerechtigden zijn die niet gecontacteerd
werden, dan worden zij verzocht zich
kenbaar te maken bij de Directie
Monumenten en Landschappen van het
Brussels Hoofdstedelijk Gewest.

LIJST MET AFKORTINGEN

AAM – Archives d'Architecture Moderne
ARB – Académie royale de Belgique
DCBSO – Documentatiecentrum van
Brussel Stedelijke Ontwikkeling
DML – Directie Monumenten en
Landschappen
GOB – Gewestelijke Overheidsdienst
Brussel
KBR – Koninklijke Bibliotheek van België
KIK-IRPA – Koninklijk Instituut voor het
Kunstpatrimonium / Institut royal du
Patrimoine artistique
KMKG – Koninklijke Musea voor Kunst
en Geschiedenis
SAB – Stadsarchief Brussel

ISSN

2034-5771

WETTELIJK DEPOT

D/2014/6860/028

Cette revue paraît également en Français
sous le titre *Bruxelles Patrimoines*.